

RIKSDAGENS SVAR 35/2009 rd

Regeringens proposition med förslag till ändring av straffbestämmelserna om skydd av foster, embryo och genom

Ärende

Regeringen har till 2008 års riksmöte överlämnat sin proposition med förslag till ändring av straffbestämmelserna om skydd av foster, embryo och genom (RP 156/2008 rd).

Beredning i utskott

Lagutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (LaUB 2/2009 rd).

Beslut

Nu församlade riksmöte har antagit följande lagar:

Lag

om ändring av 22 kap. i strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i strafflagen av den 19 december 1889 (39/1889) 22 kap., sådant det lyder jämte ändringar, som följer:

22 kap.

Om kränkning av foster, embryo och genom

1 §

Olagligt avbrytande av havandeskap

Den som utan sådant tillstånd som krävs i lagen om avbrytande av havandeskap (239/1970) eller annars obehörigen avbryter en annans havandeskap, ska för *olagligt avbrytande av havandeskap* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

Försök är straffbart.

En kvinna vars havandeskap avbryts genom den gärning som avses i 1 eller 2 mom. bestraffas inte som gärningsman eller för medverkan till olagligt avbrytande av havandeskap eller för

försök till gärningen. Kvinnan kan dock dömas till straff för ett sådant brott som avses i 13 § i lagen om avbrytande av havandeskap.

2 §

Grovt olagligt avbrytande av havandeskap

Om vid olagligt avbrytande av havandeskap 1) orsakas allvarlig fara för kvinnans liv eller hälsa, eller

2) brottet begås mot kvinnans vilja, och brottet även bedömt som en helhet är grovt, ska gärningsmannen för *grovt olagligt avbrytande av havandeskap* dömas till fängelse i minst fyra månader och högst fyra år.

Försök är straffbart.

3 §

Olagligt ingrepp i embryo

Den som bedriver

1) forskning som gäller embryo utan ett sådant tillstånd av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården som avses i 11 § 1 mom. i lagen om medicinsk forskning (488/1999), nedan *forskningslagen*, eller utan ett sådant skriftligt samtycke av dem som donerat könscellerna eller kvinnan som avses i 12 § i forskningslagen eller forskning som gäller foster utan ett sådant skriftligt samtycke av den gravida kvinnan som avses i 14 § i forskningslagen,

2) forskning som gäller embryo i strid med begränsningarna enligt 11 § 2 mom. och 13 § 3 mom. i forskningslagen eller vidtar annan åtgärd som innebär ingrepp i embryo i strid med de förbud som avses i 13 § 1 och 2 mom. i forskningslagen, eller

3) forskning som gäller embryo eller könsceller i strid med det förbud som avses i 15 § i forskningslagen,

ska för *olagligt ingrepp i embryo* dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

4 §

Olagligt ingrepp i genom

Den som bedriver forskning som innebär ett ingrepp i en människas, ett mänskligt embryos eller ett fosters integritet och vars syfte är att göra det möjligt att

1) kлона en människa,

2) framställa en människa genom att förena embryo, eller

3) framställa en människa genom att förena mänskliga könsceller och arvsfaktorer från djur,

ska för *olagligt ingrepp i genom* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

5 §

Olaglig användning av könsceller

Den som

1) vid assisterad befruktning använder köns- celler eller embryo i strid med de allmänna be- gränsningarna enligt 4 § 1 mom. i lagen om as- sisterad befruktning (1237/2006),

2) påverkar eller försöker påverka egenska- perna hos barnet genom att välja ut köns- celler eller embryo eller på annat sätt i strid med 5 § i lagen om assisterad befruktning,

3) utan ett sådant samtycke av donatorn som avses i 16 eller 20 § i lagen om assisterad be- fruktning för assisterad befruktning tar emot, lagrar eller använder köns- celler eller embryo,

4) lagrar köns- celler eller embryo eller utför assisterad befruktning utan ett sådant tillstånd av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och häl- sovården som avses i 24 § i lagen om assisterad befruktning eller i strid med den tidsgräns som anges i 6 § 3 mom. i lagen om assisterad befrukt- ning, eller

5) utför assisterad befruktning utan ett sådant skriftligt tillstånd av den som får behandling som avses i 8 § 1 punkten i lagen om assisterad befruktning eller i strid med 4 punkten i den nämnda paragrafen efter det att den som gett sitt samtycke till assisterad befruktning har återkal- lat samtycket eller avlidit,

ska för *olaglig användning av köns- celler* dö- mas till böter eller fängelse i högst ett år.

6 §

Kränkning av ett barns identitet

Den som underlåter att iaktta

1) det som i 12 § 2 eller 3 mom. eller 14 § i la- gen om assisterad befruktning föreskrivs om an- vändning, innehållet i, anteckning av eller un- derrättelse om donatorskoden,

2) det som i 18 § i lagen om assisterad be- fruktning föreskrivs om anmälan till donations- registret, eller

3) det som i 10 § 2 mom., 28 eller 30 § i lagen om assisterad befruktning föreskrivs om utläm-

nande, överföring, deponering eller förvaring av uppgifter och handlingar,

på ett sådant sätt att gärningen är ägnad att äventyra barnets rätt att få reda på sitt ursprung,

ska för *kränkning av ett barns identitet* dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 13 § i lagen om avbrytande av havandeskap

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 24 mars 1970 om avbrytande av havandeskap (239/1970) 13 § som följer:

13 §

Den som uppsåtligen avbryter havandeskap i strid med bestämmelserna i 1, 2, 5, 5 a eller 6—9 § eller gör ett försök till detta ska, om inte gärningen utgör brott enligt 22 kap. 1 eller 2 § i

strafflagen, för *brott mot bestämmelserna i lagen om avbrytande av havandeskap* dömas till böter.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av lagen om medicinsk forskning

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen av den 9 april 1999 om medicinsk forskning (488/1999) 25 och 26 § samt *ändras* 27 och 28 §, av dem 27 § sådan den lyder i lag 295/2004, som följer:

27 §

Brott mot lagen om medicinsk forskning

Den som uppsåtligen bedriver medicinsk forskning

1) utan ett sådant samtycke som avses i 6—8 §,

2) i strid med 3 § utan positivt utlåtande av den etiska kommittén,

3) i strid med någon annan i 5—10 § föreskriven förutsättning än den som avses i 1 punkten, eller

4) utan att vid forskningen iaktta det som föreskrivs i 10 b, 10 c och 10 e—10 g §, ska för *brott mot lagen om medicinsk forskning* dömas till böter.

28 §

Hänvisning till strafflagen

För olagligt ingrepp i embryo ska dömas till straff enligt 22 kap. 3 § i strafflagen (39/1889) och för olagligt ingrepp i genom enligt 22 kap. 4 § i strafflagen. För brott mot den tystnadsplikt

som föreskrivs i 23 § i denna lag ska dömas till straff enligt 38 kap. 1 eller 2 § i strafflagen, om inte gärningen utgör brott enligt 40 kap. 5 § i

strafflagen eller om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av lagen om assisterad befruktning

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen av den 22 december 2006 om assisterad befruktning (1237/2006) 32—34 § och ändras 6 § 3 mom. samt 35 och 36 § som följer:

6 §

Förintande av könsceller och embryon

Donerade könsceller eller embryon ska förintast utan dröjsmål, om det i samband med en hälsokontroll eller på något annat sätt framgår att de inte kan användas för assisterad befruktning eller om donatorn i enlighet med 16 § 3 mom. har återkallat sitt samtycke till att de används för assisterad befruktning. Donerade könsceller och embryon ska förintast senast femton år efter det att donationen mottogs.

35 §

Förseelse mot bestämmelserna om assisterad befruktning

Den som uppsåtligen utför assisterad befruktning trots att

1) den ena parten i ett par som får befruktning är gift med en tredje person,

2) det finns grundad anledning att anta att graviditeten på grund av kvinnans ålder eller hälsotillstånd kan medföra betydande fara för kvinnans eller barnets hälsa,

3) det är uppenbart att barnet inte kan tryggas en balanserad uppväxt, eller

4) det finns grundad anledning att anta att barnet kommer att ges bort som adoptivbarn,

ska för *förseelse mot bestämmelserna om assisterad befruktning* dömas till böter.

För förseelse mot bestämmelserna om assisterad befruktning döms också den som uppsåtligen i strid med bestämmelserna i 21 § utlovar eller betalar arvode eller ersättning för donation av könsceller eller embryon.

36 §

Hänvisning till strafflagen

För olaglig användning av könsceller ska dömas till straff enligt 22 kap. 5 § i strafflagen (39/1889) och för kränkning av ett barns identitet enligt 22 kap. 6 § i strafflagen. För brott mot den tystnadsplikt som föreskrivs i 29 § i denna lag ska dömas till straff enligt 38 kap. 1 eller 2 § i strafflagen, om inte gärningen utgör brott enligt 40 kap. 5 § i strafflagen eller om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Helsingfors den 24 april 2009
